

Pravda

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 1. 2004
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 1. 2004

Pravda

Pravda (nechme zcela stranou různé výkladové tradice) je tím, co staví všechno (skutečně všechno, nejen výpovědi a soudy atd.) do „pravého světla“: teprve v tomto pravém světle se všechno vyjeví ve své pravé podobě. A nejen to: buď se v tomto pravém světle stane tím pravým, tj. tím, čím to má být, anebo se to vyjeví jako nepravé, jako to, čím to nemělo a nemá být. A tím pravý světlem je pouze a výhradně světlo Pravdy. Místo slova „pravda“ můžeme dosadit i jiná slova – na slovech nezáleží, jde o to vskutku podstatné a rozhodující, totiž o to, co je tím posledním a nejvyšším kritériem, tou poslední a nejvyšší normou, kterou nelze odvodit od ničeho „jsoucího“, „daného“ „reálného“, již uskutečněného, od ničeho, co se prosadilo a co (jakoby) zvítězilo.

Uvedený výklad je ovšem velmi nedostatečný a počítá s řadou ‚narativních‘ resp. nepojmových ‚určení‘, a ovšem s řadou metafor. Hlavní metaforou – ovšem velmi starou – je metafora „světla“. Tato metafora má hlavní nedostatek v tom, že se soustřeďuje jen na vidění resp. na to, co je vidět. To však do kontextu podsouvá nevyslovený předpoklad, že to, co je ve světle vidět, tam už před osvětlením bylo, jen to nebylo patrné. To je právě chybný předpoklad: bez Pravdy by ani to skryté nebylo možné, i když to přímo Pravdou vytvořeno není a nemůže být. Pravda není zdrojem setrvačností, ale bez setrvačností by nebylo žádného „pohybu“, který by byl třeba jen částečným uskutečněním čehosi „pravého“. Svět, v kterém platí („vládne“) Pravda, byť nikoli jako nepřekročitelný „zákon“, je tou Pravdou orientován: vše, co se děje, děje se buď směrem k Pravdě anebo směrem pryč od Pravdy. A o tom, zda to je k Pravdě nebo od Pravdy, rozhoduje sama Pravda. Ovšem to rozhodování není takového druhu, že by bylo aktuálně efektivní, nýbrž je to cosi, co se dá odhadovat jen v podobě riskantní celkové předpovědi, více než tušení, ale nikdy v podobě nějakého přesného popisu toho, co přijde. Právě proto lze říci, že Pravda vítězí „na věky“ (tedy velmi dlouhodobě), ale o žádném definitivním vítězství nelze mluvit.

(Písek, 040113-1.)